

EaPGREEN
Partnership for Environment and Growth

Sl.

Agenția de
Dezvoltare Regională
Centru

RĪGAS
PLĀNOŠANAS
REĢIONS

Cadrul politic în domeniul promovării economiei verzi în Republica Moldova

Andrei Isac, membru al Grupului de lucru inter-ministerial pentru promovarea dezvoltării durabile și economiei verzi

Seminarul regional: *Dezvoltarea afacerilor bazate pe protecția mediului înconjurător*

24 aprilie 2019, Călărași, Republica Moldova

Economia verde

La nivel de concept, o **Economie Verde** se consideră acea economie care conduce la majorarea bunăstării oamenilor și sporirea echității sociale, în timp ce semnificativ se reduc riscurile de mediu și deficitul ecologic în procesul dezvoltării economice a țării (UNEP, 2011).

Economia verde

La nivel operațional, **Economie verde** este percepută ca una dintre acele procese, creșterea veniturilor și angajamentul în câmpul muncii a căroră sunt gestionate de către așa investiții, care:

- Reduc emisii de carbon și poluarea;
- Sporesc eficiența energiei și resurselor;
- Previn pierderea biodiversității și a serviciilor ecosistemelor.

Programul privind promovarea economiei verzi 2018-2020

Programul este elaborat în scopul implementării:

- Capitolului 16. "Mediul Înconjurător" din Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană și a Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană în perioada 2017–2019;
- Strategiei naționale de dezvoltare "Moldova 2020";
- Declarației de la Batumi, 2016.

Programul privind promovarea economiei verzi

Programul este elaborat în cadrul proiectului „Ecologizarea economiilor în țările Parteneriatului Estic” (EaP GREEN), finanțat de UE, implementat în comun de OCDE, CEE ONU, UNEP și UNIDO.

Procesul este coordonat de Grupul de Lucru inter-ministerial pentru promovarea dezvoltării durabile și economiei verzi, condus de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și Ministerul Economiei și Infrastructurii.

EaPGREEN

Partnership for Environment and Growth

This project is
funded by the EU

Programul pentru promovarea economiei verzi

Scopul prezentului Program este de a promova implementarea principiilor economiei "verzi" în Republica Moldova în armonie cu dezvoltarea economică și bunăstarea socială.

Programul privind promovarea economiei verzi

Obiectivele specifice ale Programului sunt:

- Asigurarea condițiilor de bună guvernare și consolidarea potențialului instituțional și de management în domeniul promovării economiei "verzi";
- Crearea pînă în anul 2020 a sistemului de monitorizare a indicatorilor creșterii verzi;
- 17% din consumul final brut de energie să provină din surse regenerabile și eficiența energetică să fie îmbunătățită cu 8,2%;

Programul privind promovarea economiei verzi

Obiectivele specifice ale Programului sunt:

- Asigurarea ecologizării a circa 30% din întreprinderile mici și mijlocii pînă în anul 2020;
- Asigurarea promovării agriculturii ecologice prin implementarea principiilor economiei "verzi" și extinderea suprafeței de teren agricol utilizat pentru agricultura ecologică cu circa 20% pînă în 2020;
- Reducerea poluării aerului cu 30% pînă în anul 2020 prin dezvoltarea transportului durabil;

Programul privind promovarea economiei verzi

Obiectivele specifice ale Programului sunt:

- Asigurarea implementării principiilor de eficientizare a resurselor și producere mai pură în circa 30% din întreprinderi și organizații până în anul 2020;
- 8) Până în 2020 a cel puțin 15% din toate achizițiile publice să corespundă criteriilor de achiziții durabile.
- 9) Sporirea nivelului de cunoștințe privind economia verde și dezvoltarea durabilă în rândul elevilor și studenților cu cel puțin 30% până în anul 2020.

Programul privind promovarea economiei verzi

Cadrul instituțional general în domeniul economiei verzi și protecției mediului

- Continuarea activității Grupului de lucru interministerial pentru promovarea dezvoltării durabile și economiei verzi în vederea coordonării procesului de promovare a economiei verzi în țară;
- Integrarea aspectelor de mediu, promovarea economiei verzi și adaptarea la schimbările climatice în documentele de politici sectoriale și legislația relevantă;
- Implementarea modelului de oficii "verzi" prin intermediul principiilor de e-guvernare și prin promovarea ședințelor "verzi"

Grupul de lucru inter-ministerial

23.11.2107

Ședința Grupului de lucru

Grupul de lucru inter-ministerial

07.02.2109

Ședința Grupului de lucru

Programul privind promovarea economiei verzi

Cadrul instituțional general în domeniul economiei verzi și protecției mediului

Sunt incluse următoarele acțiuni prioritare:

- Examinarea și promovarea aspectelor economiei "verzi" în cadrul ședințelor Consiliului Național pentru Dezvoltare Durabilă, ca parte a acțiunilor naționale ale Agendei 2030 și Strategiei Naționale de Dezvoltare "Moldova 2030".

Programul privind promovarea economiei verzi

**Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova
2030" (aprobată de Parlament, 14.12.2018):**

Vor fi implementate principiile economiei verzi, care contribuie la utilizarea eficientă a resurselor și energiei, la aplicarea tehnologiilor mai pure în sectorul economic, cu emisii de carbon și poluare redusă, și la minimizarea riscurilor de mediu. Economia verde reprezintă un nou motor de creștere economică, un generator de locuri de muncă decente și o strategie vitală pentru eliminarea sărăciei.

Programul privind promovarea economiei verzi

Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova 2030" (indicatori relevanți):

- Deșeuri reciclate, ponderea din volumul total de deșeuri formate, %
- Gaze cu efect de seră, ponderea comparativ cu anul de referință (1990), %
- Aplicarea principiilor economiei verzi.

Programul privind promovarea economiei verzi

Eficiența energetică

Reducerea consumului de energie poate fi realizată prin următoarele:

- Sporirea eficienței energetice;
- Promovarea producerii de energie din surse regenerabile (solară, eoliană), inclusiv din biomasă (din agricultură, silvicultură);
- Promovarea panourilor solare pentru generarea energiei electrice pentru gospodării și instituții publice;
- Reducerea pierderilor de căldură în perioada rece a anului prin izolarea termică a clădirilor vechi și celor nou construite.

Programul privind promovarea economiei verzi

Obiectivul național BIG-E de sporire a eficienței energetice prevede implementarea strategiilor, programelor și planurilor de acțiuni naționale în domeniul energiei și eficienței energetice pentru ca până în 2020: emisiile de gaze cu efect de seră să fie reduse cu 25% comparativ cu 1990; 17% din consumul final brut de energie să provină din surse regenerabile; și eficiența energetică să fie îmbunătățită cu 8,2%.

Programul privind promovarea economiei verzi

Eficiența energetică (acțiuni pe 2019):

- Asigurarea promovării măsurilor de implementare a principiilor economiei „verzi” pentru ca, pînă în anul 2020, 17% din consumul final brut de energie să provină din surse regenerabile și eficiența energetică să fie îmbunătățită cu 8,2%

Programul privind promovarea economiei verzi

Ecologizarea IMM-urilor

Următoarele acțiuni generale sunt sugerate pentru a avansa procesul de ecologizare a IMM-urilor:

- Elaborarea unui plan național cu privire la ecologizarea IMM-urilor pentru adaptarea acestora la tranziția spre o economie verde prin promovare, schimb de bune practici și mobilizare de fonduri;
- Încurajarea întreprinderilor/afacerilor ecologice sau a tehnologiilor ecologice prin oferirea diverselor facilități;

Programul privind promovarea economiei verzi

Ecologizarea IMM-urilor

- Aplicarea criteriilor economiei verzi în cadrul tuturor concursurilor naționale pentru întreprinderile mici și mijlocii;
- Elaborarea unor manuale cu privire la creditele „verzi” și schemele sau standardele de certificare „verde” pentru dezvoltarea afacerilor;
- Elaborarea și dezvoltarea metodologiei de selectare și completare a bazei de date statistice privind ecologizarea întreprinderilor mici și mijlocii.

Programul privind promovarea economiei verzi

Ecologizarea IMM-urilor (acțiuni, 2018):

- Elaborarea unui plan național cu privire la ecologizarea întreprinderilor mici și mijlocii pentru adaptarea acestora la tranziția spre o economie „verde” prin promovare, schimb de bune practici și mobilizare de fonduri.

Programul privind promovarea economiei verzi

Ecologizarea IMM-urilor (acțiuni, 2019):

- Implicarea instituțiilor de stat în promovarea economiei „verzi”, inclusiv prin crearea unor instrumente de susținere/consultare.

Programul privind promovarea economiei verzi

Agricultura ecologică (acțiuni, 2018-2019):

- Creșterea suprafeței de terenuri agricole cu producție ecologică și a numărului de agricultori ecologici;
- Dezvoltarea programelor de formare în domeniul agriculturii ecologice: producția și prelucrarea produselor agricole ecologice de origine vegetală și origine animală;
- Elaborarea și implementarea unui program de subvenționare pentru producători, procesatori și exportatori de produse agricole ecologice, inclusiv în zootehnie;

Promovam produse eco locale

19.04.2019

Programul privind promovarea economiei verzi

Achiziții publice durabile (acțiuni, 2018-2019):

- Actualizarea Legii nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 197-205, art. 402), cu completările ulterioare;
- Organizarea unor licitații-pilot pentru categoriile selectate de produse durabile;
- Actualizarea instrucțiunilor cu privire la achiziții, ținând cont de lecțiile învățate în cadrul licitațiilor-pilot;

Programul privind promovarea economiei verzi

Achiziții publice durabile (acțiuni, 2018-2019):

- Elaborarea unui manual privind achizițiile publice durabile;
- Modificarea paginii web a Agenției Achiziții Publice și completarea acesteia cu componenta de achiziții publice durabile;
- Elaborarea specificațiilor tehnice pentru cel mai larg răspândite produse ecologice.

Programul privind promovarea economiei verzi

Transportul durabil (2019-2020):

- Promovarea eliminării treptate a mașinilor vechi prin dezvoltarea și implementarea unui program de stat în colaborare cu companiile private;
- Elaborarea stimulentei fiscale pentru importul mașinilor cu motor electric și hibride, precum și dezvoltarea infrastructurii naționale necesare pentru mașinile electrice;
- Aplicarea restricțiilor pentru circulația autovehiculelor vechi (de toate tipurile, inclusiv pentru transportul public și cel industrial/comercial) mai vechi de 15 ani;

No comments

19.04.2019

Programul privind promovarea economiei verzi

Transportul durabil (2019-2020):

- Reglementarea intrării autovehiculelor în orașe și în centrul orașelor (pentru a reduce ambuteiajele și poluarea aerului);
- Elaborarea reglementărilor privind promovarea utilizării mijloacelor de transport în comun, dezvoltarea prioritară a transportului public urban și reducerea semnificativă (30%) a numărului de microbuze, redirectionarea rutelor urbane, și diminuarea traficului de pe arterele centrale, crearea traseelor de ocolire a centrelor urbane;
- Organizarea și promovarea Săptămânii Europene a Mobilității.

Programul privind promovarea economiei verzi

Construcțiile (2019-2020):

- Promovarea materialelor de construcție și a standardelor pentru eficiența energetică a clădirilor;
- Monitorizarea elaborării planurilor urbanistice generale care vor include infrastructura pentru transportul durabil (linii de autobuz, transport electric, piste pentru bicicliști, parcări și stații de încărcare pentru unitățile de transport ecologice);
- Promovarea principiilor orașelor verzi și aplicarea indexului european al orașului verde.

Programul privind promovarea economiei verzi

Educația pentru dezvoltare durabilă (2019-2020):

- Includerea educației ecologice și a educației pentru dezvoltare durabilă în calitate de subiecte multidisciplinare și obligatorii în instituțiile de învățământ primar, secundar general și profesional tehnic;
- Elaborarea și integrarea recomandărilor privind educația ecologică și educația pentru dezvoltare durabilă în programele de studii pentru învățământul profesional tehnic și superior.
- Promovarea școlilor ecologice și a școlilor pentru dezvoltare durabilă, aplicarea setului Green Pack;

Programul privind promovarea economiei verzi

Industria verde, Producerea mai pură, Producția și consumul durabil (2019-2020):

- Identificarea și promovarea unor instrumente de stimulare fiscală pentru promovarea principiilor de eficientizare a resurselor și producerii mai pure;
- Încurajarea băncilor pentru acordarea unor linii de credit avantajoase (rata dobânzii mai mică, perioada de rambursare mai mare etc.) întreprinderilor industriale pentru proiectele de eficientizare a resurselor și producere mai pură;
- Integrarea în planurile de dezvoltare locală a principiilor de eficientizare a resurselor și producere mai pură;

Programul privind promovarea economiei verzi

Sensibilizarea publicului (anual, 2019-2020):

- Desfășurarea campaniilor de informare și sensibilizare cu privire la economia verde în domeniile eficienței energetice, producerii mai pure, eficientizării resurselor, achizițiilor publice durabile, transportului durabil;
- Creșterea gradului de conștientizare cu privire la importanța dezvoltării economiei verzi pentru întreprinderile mici și mijlocii, dezvoltarea capacităților de responsabilitate socială corporativă;

Programul privind promovarea economiei verzi

Instituțiile responsabile de implementare

- Grupul de lucru interministerial pentru dezvoltarea durabilă și economia verde va fi responsabil de coordonarea generală a implementării Programului,
- Ministerul Economiei și Infrastructurii, Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Agenția Achiziții Publice, Agenția pentru Eficiență Energetică, Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii, Camera de Comerț și Industrie, Institutul de Ecologie și Geografie, Institutul Național de Cercetări Economice al Academiei de Științe Moldovei, Centrul National de Producere mai Pura etc.

Programul pentru promovarea economiei verzi

Costurile de implementare

122 milioane lei – costul total al implementării – 3 ani

- Finanțarea internă pentru implementarea acțiunilor în domeniul economiei verzi trebuie să fie asigurată atât din bugetul de stat, cât și prin intermediul altor mecanisme financiare, atragerea investițiilor externe.
- EU4 Environment, EU4 Climate, GREEN Action Program (OECD), 10Year SCP Framework, suport si investiții bilaterale.

Programul privind promovarea economiei verzi

Indicatori de progres

Indicatorii creșterii verzi (selectați)

Emisiile de gaze cu efect de seră

Emisiile de CO₂ din toate sursele raportat la PIB real

Consumul final de energie

Intensitatea energetică

Ponderele energiei regenerabile în TPES

Generarea de deșeuri (separat: municipale, industriale)

Reciclarea deșeurilor (pe tip de material)

Programul privind promovarea economiei verzi

Indicatori de progres

Indicatorii creșterii verzi (selectați)

Consumul de apă

Suprafața totală a fondului forestier

Gradul de împădurire

Structura și modificările fondului funciar

Suprafața de teren pentru producția ecologică

Numărul de specii de animale și plante amenințate și pe cale de dispariție

Ariile naturale protejate de stat

Programul privind promovarea economiei verzi

Indicatori de progres

Indicatorii creșterii verzi (selectați)

Emisia de poluanți specifici în aerul atmosferic generați de surse staționare, de mijloace de transport

PM 2.5

Ponderea populației care utilizează servicii de apă potabilă gestionate în condiții de siguranță

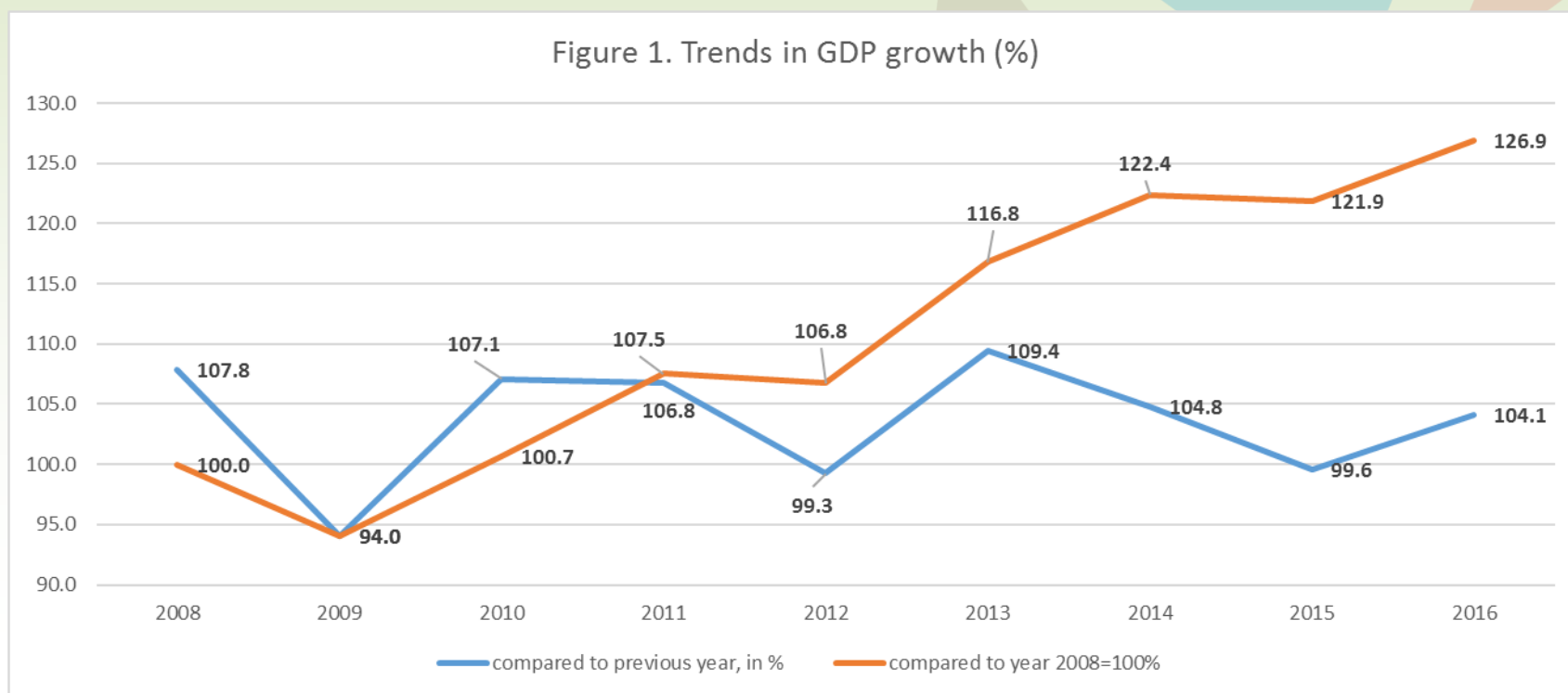
Inovații în domeniul economiei verzi

Utilizarea Fondului Ecologic Național

Investițiile externe în domeniul mediului

Contextul socioeconomic și caracteristicile creșterii: exemplu

Indicator 1.1 Tendințe în creșterea PIB

Sursa: NBS, : Anuarul statistic, 2016; Dinamica indicatorilor macroeconomici majori, 15.03.2017; Ministerul Economiei, 2017

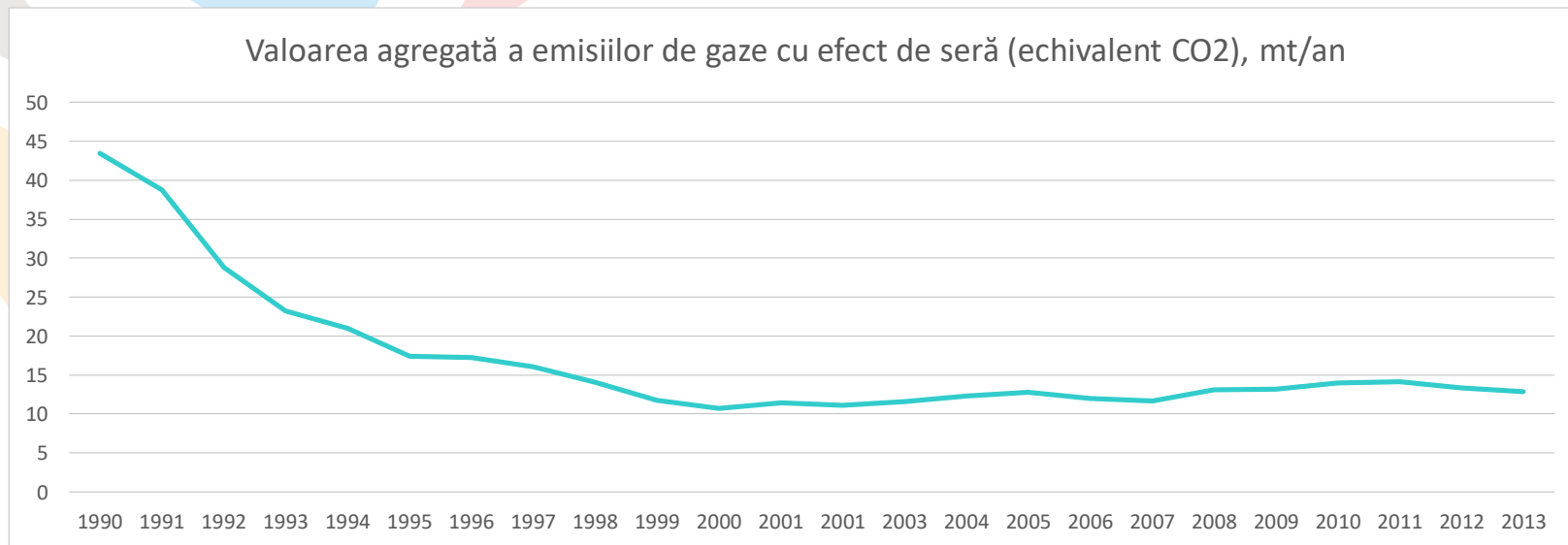
Nume, Prenume

Programul privind promovarea economiei verzi

Indicatori de progres (exemplu)

Indicatorul 2.1: Emisiile de gaze cu efect de seră

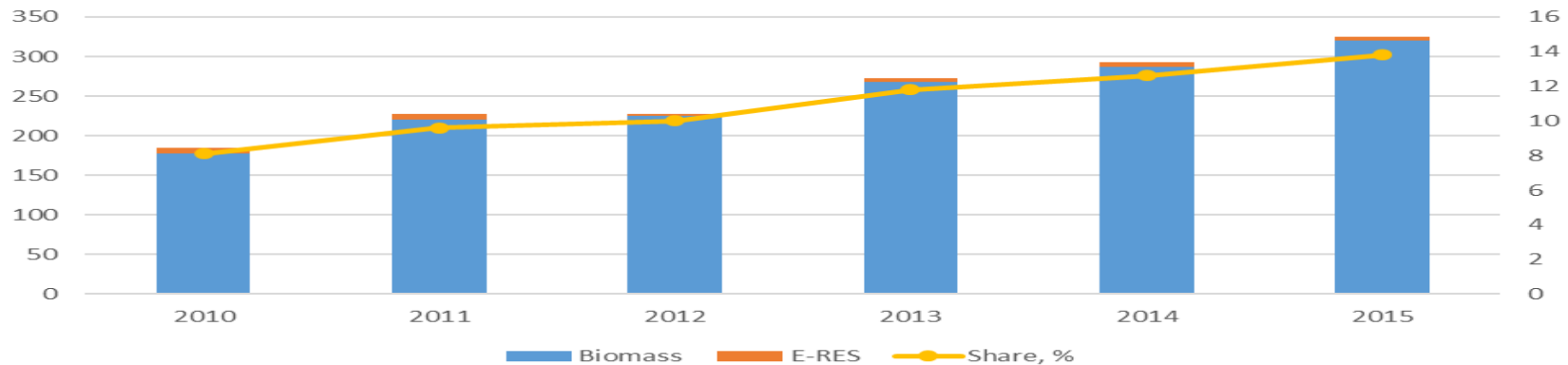

Programul privind promovarea economiei verzi

Indicatori de progres (exemplu)

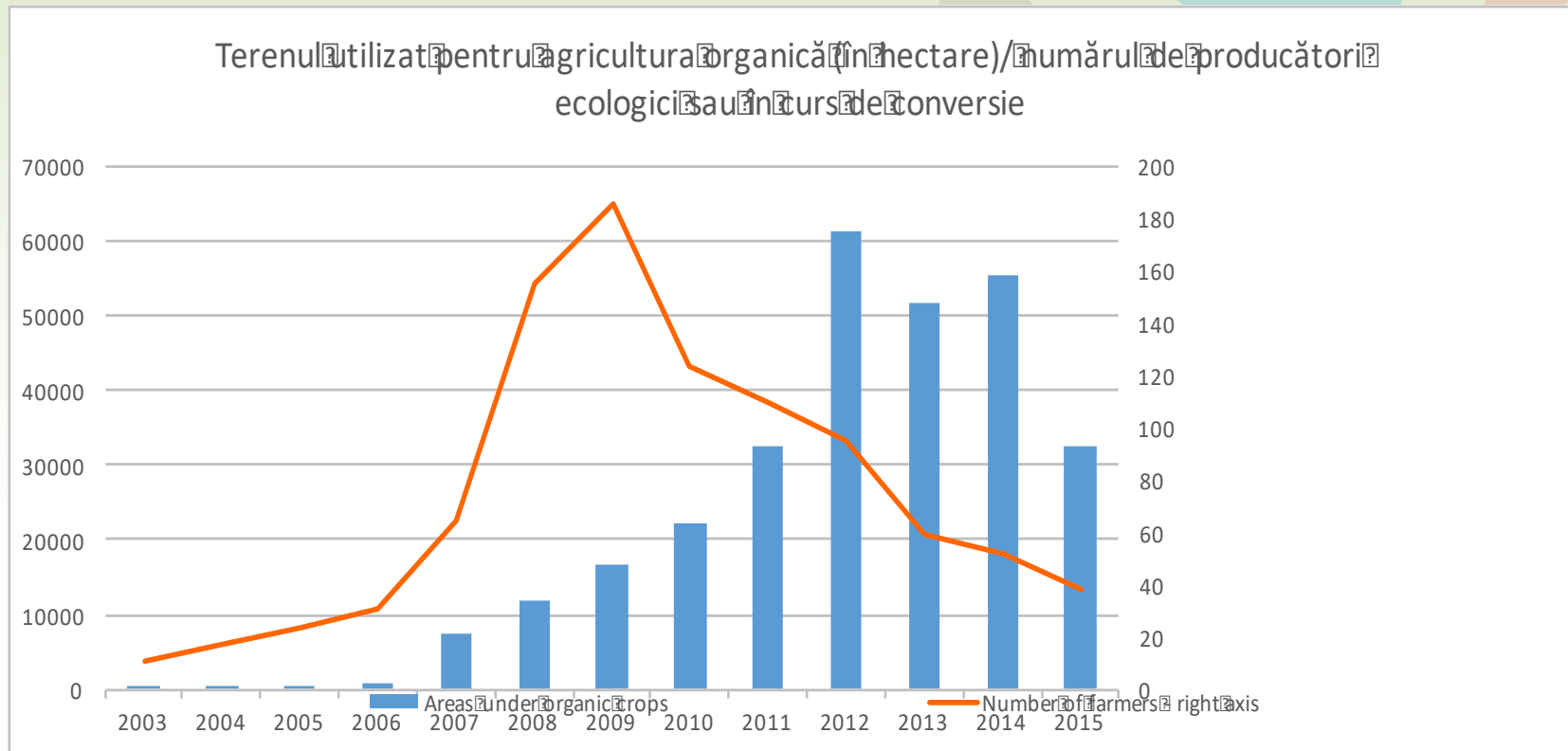
2.5: Ponderea energiei regenerabile în consumul final de energie

Figure 18. Share of renewable energy in Gross Final Energy Consumption

Baza resurselor naturale: exemplu

Indicator 3.4: Agricultură organică

Nume, Prenume

Programul privind promovarea economiei verzi

Indicatori de progres

Indicatorii ODD/SDGs

Indicatorii ICV/GGIs sunt relevanți pentru:

ODD 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17.

și au fost ajustați la țintele naționale și indicatorii
selectați pentru SND Moldova 2030.

Programul privind promovarea economiei verzi

Monitorizarea și evaluarea

Implementarea Programului va monitorizată de Grupul de lucru interministerial pentru promovarea dezvoltării durabile și economiei verzi, coordonat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și Ministerul Economiei și Infrastructurii. Vor fi elaborate rapoarte anuale cu privire la implementarea Programului.

Instituțiile raportează la MADRM – 1 martie; MADRM – transmite Guvernului – 1 aprilie, anual.

EaPGREEN

Partnership for Environment and Growth

This project is
funded by the EU

Programul privind promovarea economiei verzi

Planul de acțiuni acțiuni cu privire la
implementarea Programului pentru anii 2018-
2020

84 acțiuni generale, cu responsabili, indicatori de
progres, bugetul estimat

Promovarea Economiei Verzi

01.12.2017

Produse eco din Moldova la CE, 2017

Promovarea Economiei Verzi

Moldova Eco Energetică

Promovarea Economiei Verzi

Expoziția anuală IarmarEco

EaPGREEN

Partnership for Environment and Growth

This project is funded by the EU

Promovarea Economiei Verzi

Piața săptămînală – Eco Local

EaPGREEN

Partnership for Environment and Growth

This project is funded by the EU

Promovarea Economiei Verzi

NU RISIPI!

Promovarea modelelor de Consum si Producere Durabila in sectorul industrial prin implementarea metodelor, practicilor si politicilor conceptului Eficientei Resurselor si Productiei mai Pure.

www.ncpp.md

Promovarea Economiei Verzi

Achiziții publice durabile (Agenția Achiziții Publice):

- **Operatorii economici identificați în rezultatul studiului de piață**
- **Fructe și legume ecologice**
- **Uși și ferestre eficiente energetic/ecologice**
- **Alte mărfuri și servicii eco (în plan).**

Promovarea Economiei Verzi

Ecologizarea IMM (ODIMM):

- CONCURSUL NAȚIONAL „IMM – MODEL DE RESPONSABILITATE SOCIALĂ”
- PROGRAMUL DE INSTRUIRE PENTRU ANTREPRENORI
„GESTIONAREA EFICIENTĂ A AFACERILOR”
(Management ecologic)
- PARE 1+1 (afaceri verzi susținute)

Promovarea Economiei Verzi

Economia verde. Fabricat în Moldova

Promovarea Economiei Verzi

Conferința de totalizare, 2017

Promovarea Economiei Verzi

Ora Pământului, 30 martie 2019

Partnership for Environment and Growth

This project is funded by the EU

EU4 Environment

- Costul total – 20.5 mln Euro, 6 țări, 5 agenții implementatoare, 2018-2022;

Obiective specifice:

- Întărirea capacităților țărilor pentru promovarea creșterii verzi;
- Creșterea implicării publicului și sectorului privat în economia circulară, producerea și modul de viață durabile;

EU4 Environment

Obiective specifice:

- Promovarea inițiativelor guvernamentale pentru intensificarea schimbului economic cu UE;
- Conservarea ecosistemelor cu accent pe păduri și arii protejate;
- Facilitatea colaborării și schimbului de experiență la nivel regional în domeniu.

EU4 Environment: lansare națională

12.04.2019

Casa Guvernului

EU4 Environment: lansare națională

12.04.2019

Casa Guvernului

This project is funded by the EU

Asigurarea continuității și durabilității

Acest proiect va asigura continuarea:

- proiectului regional EaP GREEN (componentele 1, 2, 3 și 5),
- programului FLEG II și Emerald Network (componenta 4).

Sinergia cu:

- EU4 Climate (CE), EU4 Business; EU4 Energy;
- GREEN Action Program (OECD);
- Environment for Europe (CEE ONU).

EaPGREEN

Partnership for Environment and Growth

This project is
funded by the EU

**Mulțumesc frumos
și Vă doresc succes în
promovarea economiei
verzi!**

24.04.2019

Andrei Isac

